

Književna poročila.

1. *Alexandre Solovieff: Le droit byzantin dans la Codification d'Etienne Douchan. Paris, Recueil Sirey, 1928. Str. 30. (Posebna izdaja iz Revue historique de Droit, 4e serie, t. VII. 1928.)*

2. *Dr. Aleksander V. Solovjev: Jedna srpska župa za vreme carstva. Skoplje 1927; str. 18. (Posebna izdaja iz Glasnika skopskog naučnog društva, knj. III.)*

Honorarni profesor beograjskega vseučilišča Solovjev se bavi s pravnimi problemi, ki se tičejo srednjeveškega carstva srbskih dežela. Izdal je že Odabrane Spomenike iz te dobe, pa ne prepisovaje druge (tiskane) vire, ampak upoznavajoč jih osebno in neposredno. Nekaj jih je tudi sam odkril. V predgovoru k prvooznanjeni razpravi obeta, da bo uspehe svojih triletnih študij izdal v srbskem jeziku, a študija sama, ki je bila predavana na mednarodnem bizantološkem kongresu dne 12. aprila 1927. v Beogradu, bodi predhodnik napovedanega velikega dela. Tudi mnogo drugih manjših in večjih razprav iz označenega okvira je že izdal Solovjev, ter smo jih nekaj v tem listu že prikazali.

V prvi razpravi izvaja pisec, da so bili Sintagmat Matije Vlastara. Zakon blagovernega carja Justiniana in Dušanov zakonik eno samo, skupno zamišljeno zakonodavno delo, ki naj bi v pravnem pogledu spajalo južno, tudi od Grkov naseljeno in pa severno, čisto srbsko polovico carstva, ob enem pa dajalo carju sijaj po bizantinskem vzorcu. Zato je bil značaj prava po večini bizantinski. Dokazuje pa pisec svojo tezo s paleografično raziskavo manuskriptov, s podrobnim premotrivanjem politične zgodovine carja Dušana in slednjič s primerjanjem vsebine vseh treh poedinih zakonov. V tem pogledu je našel Solovjev, da se imenitno izpopolnjujejo, le tu pa tam prinaša Dušanov zakonik korekture, ki so bile potrebne radi prilagodjenja bizantinskega prava k slovanskemu naziranju.

V drugi razpravi razlaga pisec na podlagi «povelja» z dne 15. junija 1363., s katerim je car Uroš, Dušanov sin, potrdil čelniku Musi zamenjavo župe Zvečan za Brvenik, tistodobne socialne razmere na deželi. Tekst listine je Solovjev na gori Atos šele sam natančno ugotovil, v razpravi pa je dognal geografično lego grada Brvenik, na to s pravno-zgodovinsko analizo vsebine prišel do presenetljivih, doslej nepoznanih ugotovitev glede ustroja župe in posebno glede značaja raznih vrst župnih sel, ki kažejo prilagodjenje socialnih razmer na zapadnoevropske fevdске razmere. Vsekakor nam bo obetana sinteza podrobnih študij Solovjeva, kot najboljšega raziskovalca srednjeveške pravne zgodovine, doslejšnje poznanje srbskega srednjeveškega carstva v mnogočem izpopolnila, a tudi korigirala.

1. *N. Krylenko: Die Kriminalpolitik der Sowjetmacht. Verlag für Literatur und Politik, Wien-Berlin, SW 48: Str. 31.*

2. E. Schirwindt: *Gefängnisse in der Sowjetunion. Ista založba. Str. 35.*

Obe brošuri sta očitvidno propagandna spisa. Cena prve, čije pisatelj je bil (ali je še?) šef sovjetske justice, je 30, druge pa 40 pfenigov. Za takšno svotico se brez «podpore», dane založništvu, brošure v lepi opremi na dobrem papirju ne dajo prirediti. Ali se je propagandni namen izpolnil, je drugo vprašanje.

Silno zgoščena vsebina prve brošure mrgoli banalnih fraz. Precej v uvodu se hvali K r y l e n k o, kako dobro je pretežna mnogota delavcev in kmetov, «razumevala» svoje posle glede sodstva, «čeprav niso na univerzah študirali». V poglavju o ustroju sodišč pravi, da je samo v l. 1926 preko 500.000 delavcev in kmetov sodelovalo pri sodiščih: najrevnejši sloji naj do z a d n j e g a moža dobé priliko, da se udeležujejo pri sodstvu. Ne gre za abstraktno pravico samo po sebi, ampak v prvi vrsti za zaščito oblasti delovnih mnogot... «Kričanje, da naj sodišča ščitijo pravičnost vobče, je v najboljšem primeru nesmisel in resnično sredstvo za varanje»... Kazenski zakon naj ne pozna kaznovanja, ampak samo sredstva socialne obrambe, ki ne prizadevajo fizičnega trpljenja.

Seveda je moral K r y l e n k o tudi nekaj povedati glede po vsem svetu znanih sovjetskih smrtnih kazni z ustreljenjem. No, to so obsodbe, naperjene zoper «razredne sovražnike revolucije ali pa zoper ljudi, ki so se tako zelo odtrgali od družbe delovnih ljudi, da ne more biti več govora, da bi se vrnili med nje...» Tudi so te smrtne obsodbe le — «izjemna sredstva», ki bodo prenehala, ko bo sovjetska oblast trdna. — Najlepše pa še pride: K r y l e n k o pravi: «Sovjetska država deluje na tem, da odstrani osnovne vzroke zločinstvenosti in stremi za tem, da celokupno družbo preustroji po komunističnih principih, «kjer zločinstvenosti sploh ne bo več».

V strokovnem pogledu pa moramo priznati, da se K r y l e n k o izraža povsem pravilno kot šolan pravnik. Ob sklepu svojih izvajanj se brani energično zoper predbacivanje, češ temeljne ideje sovjetskega kazenskega zakonika, veljavnega od 1. januarja 1927, so le izposojene od Enrica Ferrija... Priznava, da so se okoristili tudi njegovih idej, ampak sovjetsko bistveno posmatranje zločinca je vse drugačno. Ferri je pač — buržuj, ki še v Italiji ni mogel s svojimi nazori prodreti...

Druga brošura ni tako zgoščene vsebine, ima pa tudi sempatam fraze, da človek osupne. Kaj naj porečem k stavku, da zakonodaja sovjetske unije ne verjame na rojene in nepoboljšljive hudodelce ali na hudobno voljo, ki tira do hudodelstva? Posebno se obreguje S c h i r w i n d t ob nemški osnutek temeljnih idej za izvrševanje kazni na prostosti iz l. 1923. V sovjetski Rusiji absolutno ne dopuščajo, da bi kaznenci kakorkoli občutili kakšno tpljenje. Oni morajo samo — delati. Znatna vrsta kaznencev sploh ni v zaporu, ampak odkazano jim je prisilno delo, ki ga opravljajo po osem ur na dan, a vsak teden imajo 42 ur nepretrganega odmora. Velik del brošure je posvečen notranjemu delu v zavodih za izvrševanje sredstev socialne obrambe.

Vsebina obeh dveh brošur kaže, da bi avtorja rada izbila dno vsem očitkom zoper sovjetsko justico; ali njih trud je zaman. Ne samo, da nas ništa prepričala o pravilnosti svojih nazorov, niti tega ne moremo verjeti, da sta stvari prikazala, kakor so. Kajti kjer je svetloba, tam je tudi senca. Kdor sence ne vidi, je zaslepljenec ali varalec. Naznanjena spisa sta le simptomatične vrednosti za presojo prihodnosti Rusije, ki bo, kakor se je bati, še dolgo — tužna.

Dr. Metod Dolenc.

Die Wirtschaftstheorie der Gegenwart. I., III., IV. Wien. 1927-1928.

Pod uredništvom dunajskega profesorja dr. Hansa Mayerja (v zvezi s profesorjem na Princeton-univerzi v New Jersey'ju in predsednikom dunajske Narodne banke univ. prof. dr. Richardom Reischem) izhaja v založbi Jul. Springerja gori navedeno obširno delo. Publikacija je bila zamišljena v počastitev 75letnice znanega dunajskega nacionalnega ekonoma Friedricha Wieserja. Ker pa je Wieser med tem časom umrl, je publikacija posvečena njegovemu spominu. Vse delo bo obsegalo štiri velike zvezke, izmed katerih so doslej izšli trije; zadnji (II.) zvezek bo izšel koncem tega leta.

V kratki recenziji ni mogoče podati vse bogate vsebine tega kolektivnega dela, v katerem so združili svoje prispevke narodnogospodarski teoretiki vsega sveta. Vsled tako pestre udeležbe prvakov ekonomske teorije iz vseh dežel predstavlja celokupno delo nekaj izrednega v novejši narodnogospodarski literaturi. To se vidi že iz seznama razprav, priobčenih v treh dosedaj izišlih zvezkih. Prvi zvezek podaja »Gesamtbild der Forschung in den einzelnen Ländern«. Tu se nahajajo orisi novejšega razvoja in sedanjega stanja ekonomske teorije v tehle državah: Deutschland (J. Schumpeter—Bonn), Amerika (F. Fetter—New Jersey), England (H. Higgs—Bangor), Frankreich (G. Pirou—Bordeaux), Italien (A. Graziani—Neapel), Norwegen, Dänemark, Schweden (Th. Aarum—Oslo), Niederlande (V. Stuart—Utrecht), Russland (W. Gelesnoff—Moskau), Polen (L. Zawadzki—Wilna), Tschechoslovakei (K. Engliš—Brün—Prag), Ungarn (K. Balás—Budapest), Spanien (G. Franco—Murcia), Griechenland (A. Andréadès—Athen), Jugoslavien (M. Nedeljковиć—Beograd), Indien (F. Shirras—Bombay). Ekonomska literatura nima doslej tako popolne slike sodobnega stanja narodnogospodarske teorije v posameznih državah. Za vsakega, ki bi se hotel seznaniti z ekonomsko-teoretičnimi strujami, ki prevladujejo pri posameznih narodih, ter s poglobitnejšimi zastopniki ekonomske vede v posameznih državah, predstavlja I. zvezek neprecenljiv vir. Posebno zanimiva sta članka Schumpeterja in Fetterja o ekonomski teoriji v Nemčiji in v Zed. drž. Sev. Amerike. Članek Železnova o razvoju ruske ekonomske misli bi predstavljal lepo dopolnilo k nedavno izišli knjigi H. J. Seraphima »Neuere russische Wert- und Kapitalzinstheorien (Berlin 1925), če bi ne bil avtor preveč enostranski v svojih ocenah in ne bi gledal na ves razvoj ekonomske teorije v Rusiji z vidika, ki je kanoniziran v sodobni rdeči Moskvi. Kar pa se tiče člankov Engliša o Češkoslovaški in Nedeljковиća o Jugoslaviji, jima je možno očitati, da

sta spisana preveč egocentrično, ker posveča Engliš svojim lastnim naziranjem 8 izmed 12 strani in Nedeljkovič 1½ izmed 4½ strani. Nedeljko-
vičev članek je razen tega prekratek in ne podaja popolne slike razvoja
ter sedanjega stanja ekonomske teorije v Jugoslaviji.

Tretji zvezek ima podnaslov »Einkommenbildung, Allgemeine Prin-
zipien, Lohn, Zins, Grundrente, Unternehmengewinn, Specialprobleme«. Tu so priobčili: C. Landauer (Berlin), I. Fischer (Yale University—New Haven) in A. Pigon (Cambridge) razprave, ki obravnavajo splošna vprašanja o dohodkih in njih mastanku, A. Salz (Heidelberg), H. Heckner (Berlin), Ch. Gide (Paris) in U. Ricci (Rom) razprave o mezdi, H. Oswald (Frankfurt a. M.), Th. Carwer (Harvard University, Cambridge), C. Sulpino (Pavia), L. Birck (Kopenhagen) in K. Wicksell † (Lund) razprave o glavnih obrestih, F. Weiss (Prag), A. Weber (München) in R. Ely (Chicago) razprave o zemljiški renti, A. Ammon (Prag), D. Mac Gregor (Oxford) in G. del Vecchio (Bologna) razprave o podjetniškem dobičku, slednjič J. Commons (Wiscousin), W. King (New York), J. Bonar (London) in J. Clark (New York) razprave o specialnih problemih nauka o dohodkih. Večina teh razprav je vredna, da se spišejo o njih posebne ocene. Seveda niso vse te razprave enakovredne, vendar so nekatere izmed njih tako bogate na novih vidikih in na novi argumentaciji, da jih ne bo smel ignorirati, kdor bo pozneje proučeval te težke, doslej še nerešene probleme ekonomske teorije.

Četrty zvezek ima podnaslov »Konjunktoren und Krisen, internationaler Verkehr, Hauptprobleme der Finanzwissenschaft, ekonomische Theorie des Socialismus«. Tu so priobčili: E. Lederer (Heidelberg), C. Snyder (New York) in J. Lescure (Paris) razprave o konjunkturah in krizah, R. Schüller (Wien), L. Furlan (Basel), J. Gruntzel (Wien), J. Viner (Chicago) in A. Cabiati (Turin) razprave o zunanji trgovini, W. Gerloff (Frankfurt a. M.), K. Eheberg (Erlangen), R. Strigl (Wien), E. Seligman (Columbia University, New York), E. Allix (Paris), L. Einaudi (Turin), M. Fauno (Padua) in E. Lindahl (Upsala) razprave o temeljnih vprašanjih finančne teorije, F. Oppenheimer (Frankfurt a. M.), E. Laskine (Paris), A. Labriola (Neapel) in D. Ivantzoff (Moskau—Prag) razprave o ekonomski socialistični teoriji v Nemčiji, Franciji, Italiji in Rusiji, slednjič je kot dodatek priobčen članek E. Cannau'a (Oxford): »Was der allgemeinen Wirtschaftstheorie gegenwärtig not tut«. Že ta seznam kaže, kako je bogata vsebina tudi tega zvezka. Svetovno znani strokovnjaki podajajo v njem svoja novejša teoretična raziskovanja o najaktualnejših ekonomskih problemih. Lepi so prispevki k nauku o konjunkturah in krizah, zanimive so teoretične poglobitve nauka o mednarodni trgovini in politiki te trgovine v zvezi z naukom o trgovinski, plačilni in celotni narodnogospodarski bilanci (Gruntzel), o geografski grupaciji držav z ozirom na mednarodni promet ter o mednarodni migraciji kapitalov in o vplivu na to migracijo stabilnosti oz. labilnosti valute. Nič manj niso teoretično vredne in praktično važne razprave iz področja finančne vede, med katerimi je posebno omeniti prispevke o mejah obdačenja, o pre-

valitvi davkov, o sociološki finančni teoriji (Seligman) in o progresivnih davkih. Slednjič so s teoretičnega vidika zelo interesantni gori navedeni pregledi novejših teoretičnih naukov o socializmu v državah, v katerih je socialistična teorija dosegla največji razvoj. Ti pregledi po posameznih državah predstavljajo cenjene doprineske, ki bodo dobro došli vsakemu, kdor bo hotel napraviti moderno sintezo sodobne socialistične teorije. Manjka samo med temi razpravami pregled socialistične teorije na Anglaškem, kjer tako socialistična teorija kakor praksa socialističnega gibanja kaže več karakterističnih in od kontinentalnega socializma odlikujočih se potez (Guild Socialism). Razen tega, ako podajajo članki Oppenheimerja, Laskine'a in Labriola ne samo pregled, temveč tudi kritično oceno, predstavlja članek Ivancova, predvsem pa tisti del njegovega članka, ki je posvečen sovjetski komunistični teoriji o socialnem prevratu in o organizaciji gospodarstva v dobi prehoda od kapitalizma k socializmu, le pregled dotične literature brez poskusa samostojno kritično oceniti komunistično teorijo. Le na koncu članka citira Ivancov nekaj kritičnih pripomb k tej teoriji, ki sta jih iznesla v Sovj. Rusiji P. Maslov in v emigraciji B. Bruckus.

Takšni so trije izišli zvezki publikacije »Die Wirtschaftstheorie der Gegenwart«. Ko bo z izdajo II. zvezka, posvečenega problemom vrednosti, cene, produkcije, denarja in kredita, zaključena cela publikacija, bo ona predstavljala v svoji celoti ponosno znanstveno zgradbo. Taka zgradba, h kateri je prispevalo 80 nacionalnih ekonomov iz vseh delov sveta, je razveseljiv pojav mednarodnega znanstvenega sodelovanja. Iz njega je razvidno, da vključ vseh narodnostni in socialni poveljni razcepanosti obstoji vendar nekaj skupnega, kar združuje zastopnike različnih ekonomskih šol in struj v različnih državah. Upam, da se ne motim, ako vidim to skupnost v neizginjajočem stremljenju ekonomskih teoretikov, da se viribus unitis išče in najde edina logično za vse obvezna znanstvena resnica.

Dr. Aleksander Bilimovič.

Fritz van Calker: Wesen und Sinn der politischen Parteien. I. C. B. Mohr (Paul Siebeck), Tübingen 1928. Str. 36.

Drobna knjižica znamenitega nemškega kriminalista, ki se pa po svetovni vojni bavi prav rad tudi s političnimi problemi — vsaj se je sam udejstvoval kot poslanec v nemškem parlamentu — je pojav, ki ga smemo šteti med bisere nemške znanstvene književnosti. V kristalno-čisti dikciji gradi avtor svoje misli. Ideja stranke razdružuje, ideja politike druži. Politične stranke imajo svrhu, da vplivajo pri oblikovanju življenjske zajednice, kar se vrši po vsakočasno pozitivno dani vsebini pravnega reda. Ne »politiziranje«, ampak pravna politika z ustanavljanjem prava (zakonodaja) bodi cilj političnih strank, v skrajni vrsti pa ustvaritev internacionalne pravne zajednice na nacionalni podlagi. Vsaka politika korenini v pravni kritiki in stremi za novim pravnim redom; ona je nastajajoče pravo, njen smisel pa samoobramba in samozamah življenja v pogledu na individuum, človeško družbo in v državi

organizirano nacijo. V tem okviru opredeljuje avtor pojme liberalizma, konservatizma, radikalizma in demokratizma ter označuje v Nemčiji obstoječe glavne stranke. — Albin Ogris pravi v svoji knjigi «Politične stranke» na str. 100, da je ortodoksija znak nemškega, heterodoksija pa romanskega strankarstva. Van Calkerjeva razprava je pravcati dokaz za pravilnost te karakterizacije, pa v naših očeh to ne pomenja nobene graje.

Dr. Metod Dolenc.

Dr. Toma Živanović: *Dualitet krivičnih sankcija, kazne i mere bezbednosti. Pristupna akademska beseda. Izdanje Knjižarnice Rajkovića i Čukovića, Beograd — Terazije 1928. Str. 61.*

Idejno je razlikovati med osebami, katerih predživiljenje in ponašanje pomenja ogrožavanje človeške družbe, ne da bi bile storile kakšen zločin, in med kriminalnimi osebami, ki so kaznivo dejanje že storile. Glede prvih more država izvajati preventivno zaščito družbe po svoji varnostni policiji, glede drugih pa velja represivna zaščita družbe po državi in njenih sodiščih. Pri drugi vrsti pa se treba vprašati, kakšno obliko imej ta zaščita? Tu se pokaže kot pridobitev modernih kriminalnopolitičnih stremljenj, da ne zadošča samo kazen, ampak da ji je pridodati še drugo zaščitno sredstvo: očuvalna sredstva (mésure de sûreté, sichernde Massnahmen). Avtor se bavi s teoretičnim problemom, da-li moreta obe obliki represivne zaščite druga poleg druge samostojno obstojati, ne da bi bil s tem okrnjen pravni smisel kazni. Prve, preventivne zaščite družbe se pri tem ne dotika, dasi bi bilo to morebiti teoretično zelo zanimivo.

Svojo monografijo pričenja s prikazom dveh modernih kazensko-pravnih šol, Lisztove (sociološke) in Ferrijeve (pozitivistične) ter jih preskuša v pogledu na njihov odnos glede dualitete označenih sredstev. V nadaljnjem oddelku dokazuje nujno potrebnost dualističnega pojmovanja kazni in očuvalnih sredstev iz vidika njihove svrhe. V podrobnem izvajanju in prirojevanju vseh svrh (— mi bi rekli rajši: funkcij) oboje vrste represivnih sredstev, kazni in očuvalnih sredstev, leži težišče in največja vrednost prikazane monografije. Naj se dotaknemo samo enega vprašanja iz celokupnega problema o svrhah kazni in navedemo, da Živanović ne odreka kazni svrhe, da naj daje pravno povračilo («odmazda») za storjeno kršitev kazenskopravne norme. (Ta nauk ima med jugoslovanskimi kriminalisti nasprotnika v osebi prof. Šilovića, Zagreb.) O glavni tezi, da so kazen in očuvalna sredstva smatrati za dvojno potrebno vrsto sankcij kot sestavin represivne zaščite družbe pred kriminalnimi osebami, ni, da bi mogel obstojati še kakšen dvom.

Dr. Metod Dolenc.

Prispevki h gospodarski statistiki Slovenije. Uredil dr. Fran Windischer. Izdala zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani. 1928. Str. 86. Cena 24 Din.

V uvodni besedi k tej publikaciji naglašja izdajateljica, da se navzlic vsakdanji izpehanosti in skromnim sredstvom, ki morajo v prvi vrsti

služiti obrambnemu delu, že nekaj časa bavi z objavljanjem znanstvenih, zlasti obrtniško-pedagoških in praktičnih razprav. Tu da nadaljuje svoje delo, zbravši se to pot k retrospektivnemu razmišljanju o svojem delu. Vseučiliški profesor dr. Albin Ogris objavlja dve razpravi, eno o delniških družbah po bilancah leta 1926., drugo o regulativnih hranilnicah, o dveh jakih likih gospodarske prakse. Nato sledi pregled o posrednih in neposrednih davkih ter o taksah v Sloveniji v letu 1927., objava, ki je absolutno točna informacija o gradivu, čigar poznanje je prepotrebno, da ne zabredeta strokovnjak in politik v ne-realno jadikovanje. Naslednje poglavje nam daje številke, ki kažejo gibanje v trgovinskem in združnem registru v preteklem letu. Sledi mu pregled o potrdilih in svedočbah, ki jih je zbornica izdala leta 1927. Na koncu je objavljen seznam delniških družb v Sloveniji po stanju, kakor je bilo leto dne 1. junija 1928. leta v zborničnem trgovinskem registru. Skoraj dve tretjini knjige odpadata na tabelarične preglede. Skratka, gradivo znamenitega obsega je tu strpano na majhnem prostoru. Tam pa tam potoži pisatelj o pomanjkljivih podatkih doslej toli zapostavljene gospodarske statistike. Toda po naših mislih je že to mnogo, da se interesni krogi prepričajo o proziravih vrzelih, ki jih inče morda ne bi niti verjeli. Glavno je, da je začetek storjen. Čitatelj se ob taki publikaciji najprej in najlože o tem preveri, da je statistično delo krepko sredstvo za čuvanje dnevnih interesov in za smotreno korakanje v bodočnost. Vznos, ki ga ima ta knjiga v sebi, je vnanje po tem razviden, da je baš ona napravila zvezo med založnico in našim najvišjim znanstvenim zavodom, čigar specialist za politiko, statistiko in nacionalno ekonomijo je avtor prvih dveh razprav, ki sta zborniku podelili posebno noto. Tukaj mora spoznati tudi on, ki tega doslej ni docela verjel, da je namreč pomen vseučilišča znamenit i za trgovca in obrtnika. Pravijo, da se mora dati smisel dobre knjige izraziti v enem samem stavku. Tej knjigi bi bilo geslo prav postavljeno z besedami, da so vse panoge praktične vede o narodnem gospodarstvu, i trgovina i obrt i industrija, prav tako del sociologije, kakor je le-te del teoretična znanost o človeški družbi. Evo statistike in nacionalne ekonomije kot praktičnih socioloških ved, specializiranih za trgovino, obrt in industrijo! Bolj praktične sociologije si ni moči misliti.

Dr. France Goršič.

Zbornik znanstvenih razprav. Izdaja profesorski zbor juridične fakultete. VI. letnik. V Ljubljani 1928. Str. 153. Cena 45 Din.

Letošnji VI. zbornik znanstvenih razprav prinaša prispevke sedmero profesorjev. Na prvem mestu je prispeval dr. Aleksander Bilimović razpravo: «Nove metode proučevanja konjunktur in gospodarska prognoza», ki je že svoj čas kot predavanje v «Pravniku» vzbudilo veliko pozornost in zanimanje. Žal, da se niso natisnile tudi tabele, ki jih je pisatelj na dotičnem predavanju demonstriral. S kazenskim pravom se peča dvoje razprav. V prvi, nazvani «Zločinec iz prepričanja. (Prinos k vprašanju o smotreni določitvi kazni.)» razpravlja dr. Metod Dolenc to zanimivo

vprašanje v psihološkem in sociološkem pogledu in konča svoja izvajanja s predlogom, da naj bi se po našem bodočem kazenskem zakonu izvrševale kazni na svobodi, izrečene zaradi deliktov, ki so bili izvršeni iz čisto političnih, verskih, moralnih ali znanstvenih nagibov, ločeno od ostalih kazni in na blažji način. Druga razprava iz kazenskega prava ima za predmet eno izmed temeljnih vprašanj: «Zmanjšana vračunljivost v načrtu za edinstveni kazenski zakonik Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev» iz peresa Aleksandra Maklečova. Pisatelj teoretsko priznava upravičenost kriterija zmanjšane vračunljivosti, izreka pa resne pomisleke glede uveljavljanja tega kriterija v našem bodočem kazenskem zakoniku, ker niso pripravljene še pogoji za praktično izvedbo vseh potrebnih ukrepov. O razpravi Mihajla Jasinskega: «Iz istorije Kastavskog statuta» prinese «Slovenski Pravnik» prihodnjič daljše poročilo. Dr. Albin Ogriš je prispeval zanimivo razpravo: «Statistika kreditnih zadrug v Sloveniji za poslovno leto 1926.» Lep prispevek k naši domači pravni zgodovini je razprava dr. Janka Polca: «Razpored sodnih instanc v slovenskih deželah od 16. do 18. stoletja». Razprava prinaša pregled sodstva, kakor razvidno iz naslova in sicer ločeno po stanovih: I. za kmetске podložnike in proste neplemiče, II. za meščane in III. za plemiče. Odkriva marsikaj, kar nam je bilo doslej še neznano. Interesantno vprašanje razpravlja dr. Gjorgje Tasić: «Jesu li ministri činovnici?», vprašanje, ki ni samo teoretsko, marveč v mnogih pogledih velike praktične važnosti. S tem bi bila označena vsebina najnovejše publikacije naše juridične fakultete, ki se pridružuje lepo prejšnjim izdanjem. Dolžnost slovenskih pravnikov je, da posežejo po knjigi in omogočijo s tem fakulteti izdajo zbornikov še naprej.

Dr. R. S.

Dr. Rado Kušej: Verski zaklad in patronatna bremena. V Ljubljani 1928. Posebni odtisek iz Ljubljanskega škofijskega lista. Str. 20. Cena 6 dinarjev.

To zanimivo razpravo izzvala je praksa ministrstva za vere v zadnjih letih, češ da patronat verskega zaklada sploh ni obstojal in da zato verski zaklad ne more prispevati k cerkvenim gradbenim stroškom. Pisatelj pobija to naziranje kot zgrešeno in prihaja do zaključka, da verski zaklad nikoli ni bil kanonični patron verskozakladnih cerkva in župnij, ampak patronatni obremenjenec v smislu avstrijske partikularne zakonodaje in da so zato zadevni ministrski odloki nezakoniti. Temeljito pisano brošuro priporočamo zlasti upravnim juristom.

Dr. R. S.

Žitja i pravo. Vistnik teorij i praktiki. Tako se glasi naslov novega pravniškega časopisa, ki je pričel izhajati meseca julija t. l. v Lvovu. Glavni in odgovorni urednik je dr. Kostj Levickij, izdaja ga «Zveza ukrajinskih advokatov» v Lvovu. Program novemu časopisju je, gojiti vse pravne panoge in res je vsebina došlih dveh zvezkov kaj pestra. Poleg razprav in člankov goji kritiko in prinaša manjše vesti iz pravniškega sveta. Bavi se s stanovskimi vprašanji (odvetnikov, ukrajinskih akademikov-pravnikov), mnogo pažnje pa posveča, kakor videti, jezikovnemu

vprašanju. Novemu časopisu, ki se proglašča za edini ukrajinški pravniški organ v Poljski republiki, želimo iskreno največ uspeha in razmaha, ki ga vsled raznovrstne svoje vsebine tudi zasluži.

Dr. R. S.

Dr. Josip Vesel: *Zakon o državljanstvu Kraljevine Srba, Hrvatov in Slovenaca. Večernja Pošta. Sarajevo. 1928. Cena 10 Din. Str. 56.*

Drobna knjižica majhnega formata, ki jo je posvetil tudi že Slovenec znani pisatelj, sarajevski odvetnik dr. Vesel spominu pokojnega učitelja, in glavnega referenta «o državljanstvu» na ljubljanskem pravniškem kongresu, prerano umrlega dr. Ladislava Polića, obsega razen teksta zakona o državljanstvu, ki je bil komaj publiciran, tudi kratak tolmač in pripombe k zakonu. Tolmač daje lepo pojasnilo zakonskega besedila, namen delca pa je razviden iz podajanja vsebine, namreč omogočiti boljše umevanje zakona in njegovih določb v širokih krogih. Ta namen se je pisatelju tudi posrečil. Tolmač je pregledno sestavljen in pisan v lahkoumljivem jeziku.

Dr. R. S.



Razne vesti.

V Ljubljani, meseca novembra 1928.

Kronika društva «Pravnika». V dneh 2. in 3. septembra t. l. obhajalo je Zgodovinsko društvo v Mariboru petindvajsetletnico svojega obstanka. Slavnostnih zborovanj se je v imenu društva «Pravnika» udeležil odbornik, gospod univ. profesor dr. M. Dolenc. Isti odbornik se je udeležil tudi proslavitve štiridesetletnice znanstvenega delovanja Mihajla Jasinskega, univ. profesorja na ljubljanski juridični fakulteti, in slavljenca v društvenem imenu izrekel čestitke. — V mesecu novembra je bilo dvoje predavanj. Dne 21. novembra je predaval gospod dekan jur. fakultete dr. Rado Kušej o predmetu: «Cerkvena imovina in agrarna reforma v luči ustave.» Predavanje je natisnjeno v pričujoči številki. Temu predavanju je sledilo dne 28. novembra predavanje dr. Franceta Goršiča: «Ženska — pozakonjevalka?» — Odbor je sklenil, da proslavi štiridesetletnico društva s posebnim slavnostnim zborovanjem, ki se bo vršilo po redni glavni skupščini, in sicer meseca marca in da bo ob istem času izdana tudi posebna slavnostna številka društvenega glasila.

Dr. Ivo Zuccon †. Dne 8. oktobra t. l. je umrl po dolgi bolezni v Zagrebu odvetnik dr. Ivo Zuccon. Imenovan je bil skozi 21 let t. zv. vnanji, to je zunaj Ljubljane stanujoči odbornik društva «Pravnika» in bil v društvenem odboru zastopnik istrskih Hrvatov, ki so začetkom tega stoletja v precejšnjem številu pristopali k našemu društvu. Napisal je za «Slovenski Pravniki» tudi nekaj razprav. Po prevratu je moral zapustiti torišče svojega obsežnega delovanja, svojo ožjo domovino Istro, kjer se